

1. spěw – po dobytej hrě

Nó, što džens hru dobył je?
Naš wrotar je dźerzał,
tak přečiwnych mjerzał,
haj, wón hru dobył je.

Nó, što džens hru dobył je?
Či w škiće su stali,
nic wuhrać so dali,
haj, wóni su dobyli.

Nó, što džens hru dobył je?
Tych ze srjedźnoh pola
nětk nohi šće bola,
haj, wóni su dobyli.

Spěwaj koparjow

Nó, što džens hru dobył je?
Či w nadběhu přědku
su trjehili klětku,
haj, wóni su dobyli.

Nó, što džens hru dobył je?
My wšitcy, kiž hrali,
najlěpše smy dali,
zhromadnje dobyli smy!

2. spěw – po přehratej hrě

Nó, što džens hru přehral je?
Najprjedy naš wrotar,
kiž lěpši je škotar,
haj, wón hru přehral je.

Nó, što džens hru přehral je?
Či w škiće su spali,
so wuhrawać dali,
haj, wóni su přehrali.

Nó, što džens hru přehral je?
Tym ze srjedźnoh pola
je falwata wola,
haj, wóni su přehrali.

Nó, što džens hru přehral je?
Či w nadběhu přědku
su misnyli klětku,
haj, wóni su přehrali.

Nó, što džens hru přehral je?
To wšitcy smy byli,
smy lěpje hrać měli,
zhromadnje přehrali smy.

M. Krawc (1996)

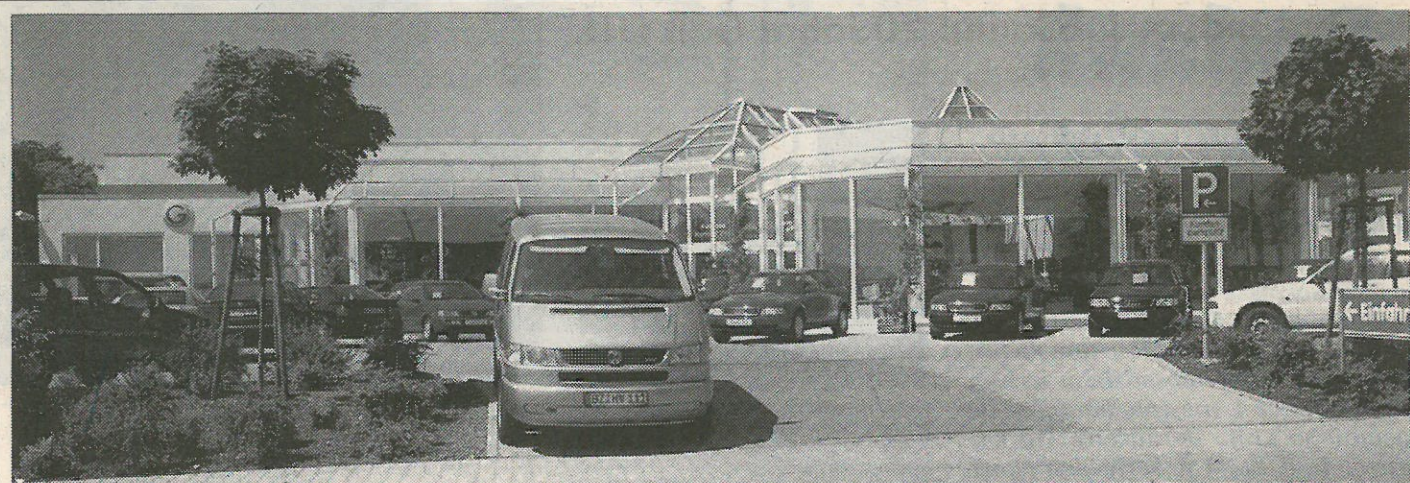
Awtowy dom Hartmuta Vogta sponsor Serbskeho Sokola

Jako sponsor Serbskeho Sokola podpěruje awtowy dom Hartmuta Vogta z Budyšina, kotrehož mandželska Adelheid, rodžena Šolčić z Worklec, jako sobuwobsedzěrka jemu poboku steji. Sokola Jan Wornar z Noweje Wjeski a Pětr Šotta z Budyšina, kotraž kupištaj sej lětsa nalěto nowy Golf, staj z Vogtec awtowym domom w Budyšinje přewšo spokojom. Wot septembra tutoho lěta smě kóždy z nowym na wikach zawjedženym Audiom A3 na probu pojezdzić. Nowy model startuje z dwěmaj wariantomaj: z 1,8litrowym pjećwentiowym motorom z 932 kW

(125 PS) a ze zlutniwym 1,9litrowym TDI ze 66 kW (90 PS).

Firma eksistuje hižo dlěje. Wot lěta 1978 porjedžachu w njej přenje Golfy. Firmowe woznamjenjenje z VW-signetu smědžeše so w NDRskim času jenož w dworje reparaturownje přičinić. Wšelke čeže z narunankami dyrbjachu so přewinyc. Prócowanje wo oficialny serwisowy zawod přeco zaso Rada wokrjesa Budyšin wotwobara. Přez wokołpuće wobstarachu sej trěbne džěle, zo by so z tym ludžom porjadnje pomahało a awta w najlěpšim porjadku byli.

Jako 1990 přeni raz zamotwity z Wolfsburga Budyšin wopyta, dźiwaše so, pod kajkimi wuměnjemi so tule VW-awta hladaču. Z firmy ze štyrjomi přistajenymi nastje w běhu časa tajka a džensa ze 40 sobudžěta čerjemi. Jeje domicil je w njeposrednjej bliskosci Budyskeho Marktkaufa na Malešanskej dróze. Wšě warianty VW a Audi tam na kupcow čakaja, a dobre poradžowanje je kóždemu wěste. Chceš-li sej nowe abo trjebane awto marki VW abo Audi kupić, móžeš swoje trjebane k naplaćenju Vogtec awtowemu domej přewostajić. Pětr Šotta

Awtowy dom

Hartmut Vogt

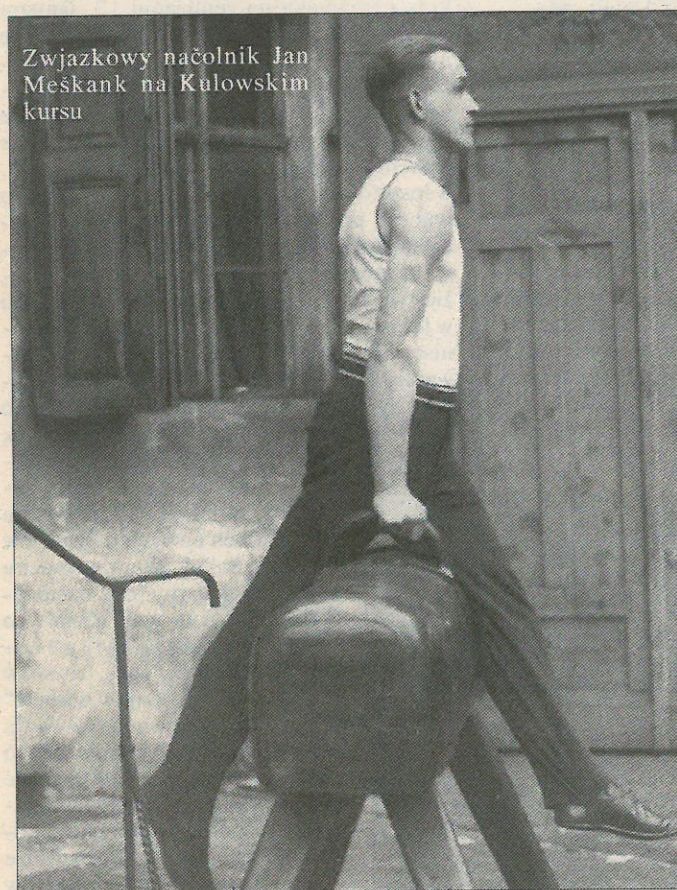
Startujće z
nami k rjanej
a wěstej jězbje
z nowym
Audiom A3!

Das wünscht auch unsere „Damen-Mannschaft“. V. I. n. r. Martina Kutschke (VVD- und KD-Annahme), Barbara Berger (KD-Annahme), Gabriele Schicht (VVD und KD-Annahme), Adelheid Vogt (Mitinhaberin), Ramona Krahl (Buchhaltung), Anke Schmeiß (Disponentin), Liane Vogt (Verkaufsleiterin).

SOKOŁSKE LISTY, wokolnik Serbskeho Sokola z.t.
Zamotwity redaktor: Mikławš Krawc

SOKOŁSKE LISTY

Zwjazkowy načolnik Jan Meškank na Kulowskim kursu

Čehodla so Sokol po 1945 wzrodził njeje?

K njez Jan Korjenk z Budyšina, pochadźacy z Noweje Wjeski, mi njedawno tole powědaše: „W lěcu 1945 započachmy we Wudworju ze sokołskimi zwučowanjami. W hosćencu na kromje wsy zetkawaše so něhdže 20 młodostnych pod nawodom Pawoła Bjenša ze Smječkec. Wěm so dopomnić, zo zwučowachmy wosebje z tyčkami. To běchu kiješki, něhdže meter dołhe. Wědzachmy, zo stejachu pola korčmarja Měrčinka w Pančicach-Kukowje hišće sokołske narjady přjedawše jednoty – bradla a překuš. Chcychmy je měć, ale to so nam njeporadzi. Poněčim wšak bu zwučowanjow a wobdźelnikow mjenje. Hdy a čehodla je wěcka dospołnje wusnyła, džensa hižo prajić njemóžu.“

Něhdysi Radworčan Cyril Kola wědžeše so tohorunja na sokołske zwučowanja hižo něšto měsacow po skónčenju wójny dopomnić: „My młodzi pola Schubertec prawidlownje zwučowachmy. Samo někotre narjady do hosćenca znosychmy. K nam so tež jedyn ruski oficěr přidruži. Dalše nadrobnošće hižo njewěm.“

Podatej dopomnjence wo tym swědčitej, zo běchu po skónčenju 2. swětoweje wójny pospyty wo woziwjenje aktiwitow w lěće 1933 rozpušćeného Serbskeho Sokola. Zo bychmy wjace wo situaciji w powójnskej dobjie zhonili, wobročichmy so jako předsyd-

stwo znowa založeného Sokola loni w Sokołskich Listach a Serbskich Nowinach z próstwu na zjawnosć w Serbach, sprosředkować informacije abo podložki wo mjenowanaj dobjie.

Skladnostnje 75. rěčnicy založenja Sokola w „Próstwje Serbskeho Sokola“ pisachmy: „Štó wě wo aktiwitach? Štó ma wotpowědne zapiski abo podložki ...? Dotal wěmy jenož mało wo pospytach wzrodženja Sokola hnydom po wójnje.“ Wotlós na wuprjenu próstwu bě snadny – horjeka podatej dopomnjence stej nimale jeničkej dostatej.

Prašachmy so tohodla zašle měsacy zaměrnje wučerjow-stawiznarjow, wědomostnikow w Serbskim instituce, hišće žiwych člonow přjedawšeho Sokola, pytachmy w archiwje Domowiny a w SKA při Serbskim instituce. Chychmy dodnić, hač bě wopravnjene, zo w 4. zwjazku „Stawiznow Serbow“ ani w druhich publikacijach ničo wo powójnskej činitosći Sokola njesteješe. Tuchwilu mamy jasniši wobraz, hačrunjež su dalše přepytowanja a sledženja trěbne. Tole znosychmy:

Přeni dokument pokaza nam Ludwig Zahrobnik, lektor LND. Měješe akty Jasčana Gerata Justa, mjez nimi bě list njeboh Jana Hercoga z Krake z 30. decembra 1946. Jan Hercog jako „wokrjesnik“ Serbskeje młodžiny pisaše: „Ja mam wotpohlad, sokoł-

ske hodžiny zarjadować a našu młodžinu w sporće wukublać. K tomu ja Was prošu, zo byšće mi mjena hólcow a holcow zapodali, kotrež maja zajim za sport.“ Zo chcyše wjednistwo Serbskeje młodžiny (SM) sportčetozwučowanje-fiskulturu do swojeje džělawosće zapriječ, wo tym swědči list Jana Handrika z 25. oktobra 1947: W dopisu „wšěm načolnikom a wokrjesnym sekretarom“ steješe: „Prošu podajće hnydom ličbu wšitkich ludži, kiž so we Twojej skupinje wobdžěla na někajke wašnje při fiskulturje (sporće)... Njeje-li hišće fiskultury pola Was – prosymy so wobhonić, kelko ludži by přišlo do prašenja.“ W protokolu posedženja SM dnja 4. oktobra 1947 namakamy přeni króć jasniše stejišće nastupajo sportowanje. Na 4. stronje protokola zjima so diskusija wo tym takle: „Fiskultura/čětozwučowanje njeje žana organizacija, ale je wotrad młodžiny, z młodžinskim džětom, nimamy być z komandami, ale bóle zabawjaceho razu. Fiskultura je cyle interna wěc a wola skupiny, zaleži to na skupinje, hač je to trěbne abo nic. Wot centrale so njebudže ničo tajkeho razu založić.“

Jasne stejišće zabra tež načolnik Jurij Bržan w lišće w 30. decembra 1947 bratřej Měrčinej Urbanaj we Łazu. Wuzběhny, zo maja w kruhu wjednistwa SM k pra-

(Dale na stronje 2)

Čehodla so Sokol po 1945 wozrodził njeje?

(Pokročowanje ze strony 1)

šenju, „kajke ma fiskulturne džěto w přichodze raz měć“, jednotne mēnjenje. Bě so „dospołnje wujasniło, zo njeje móžno ani stary Sokol znowa wubudzić ani někajku druhu fiskulturnu organizaciju natwaric, ale zo dyrbi to měć podobny raz kaž na příklad spēwanje, mjenujcy - we wobłuku wobstejaceje skupiny SM resp. Domowiny.“

W džětowej rozprawje SM na léto 1947 so potom jewješe, zo běchu so w skupinach po doporučenju wjednistwa měli. Rěka tam mjez druhim: „Na kóncu léta založicu so we wobłuku SM fiskulturne skupiny. Mjez nimi je džensa najsylńiša a najsławniša skupina „Slavia“ w Radworju, kotraž na polu fótbola liči do najlěpsich mustwow Łužicy.“

Prawdźepodobnje něhdysim sokołam kaž Měrciněj Urbaněj džěto jeničce „we wobłuku wobstejaceje skupiny SM resp. Domowiny“ njedosahaše. Chychu wozrodzić skutkowanjce Serbskeho Sokola jako samostatneho towarstwa. Rjad argumentow podawaše Łazowčan M. Urban w lišće z 10. decembra 1947 předsydy Domowiny Pawolej Nedej. Bratr Urban wuzběhowaše, zo bě „so duch Sokola hluboko zakorjenil, a mamy tež džensa zaso muži w džěle za naš narod, kiž w zańdženym času aktiwnje w Sokole džěłachu.“

Wuchadźeje ze zwěsćenja, zo „duch našeho Sokola pak hišće zašoł njeje“,

podawa wiziju přichodneho skutkowanja: „Njeb' dze dalje džěto tež... cyle jednore, hdyž pak powšitkownje w samsnym směry kaž dotal dale kročimy a dōstanjemy někotre prawa prizwolene, přińdu plody, a to cyle wěšće. Sym mēnjenja: Čim wjace smy, čim prjedy budze, potrebamy kōždoho muža.“ A hnydom so M. Urban sam do přichodneho džěła „přaha“: „Potajkim, přewzam přiřadowacu akciju, zwěsćim w najkrōtšim času bratrow a zwołam je hromadze k posedženju do Budyšina na jedyn džen, kiž Ty postajiš... So wě, zo přepraša so k tomu tež wjednicy SM a wšitcy wěcywustojni za sport a čětozwočowanje, wobstaram to. Na zhromadźiznje abo konferency ma so potom wolić: hlowny načolnik, jeho městopředsyda a tak cyły rjad hač na skupinsku župu po cyłej Łužicy... Tak daleko kaž móžno njesměmy tež jenož při prostnym zwočowanju na bradlach a překušu wostać, dyrbimy tež moderne sporty z tym zwjazac, kaž boks-sport, kopańcu (Slavia) hižo mamy, atd., dalje su derje mózne. Na kōždy pad mamy tu wjele, wjele džěła.“

Dokelž bě z Prahi kōnc 1947 dōšlo pře-prošenje na XI. wšosokołski zlet w juliju 1948, rozsudźištej wjednistwje Domowiny a Serbskeje młodžiny, zwołać na

17. januar 1948 do Budyšina wuradźowanje k prašenjam Sokola a scyła sportowanja hladajo tež na móžny zajězd na swjatk sokołstwa w Praze. W lišće Jurja Brězana bratřej Urbaněj z 30. decembra 1947 čitamy: „Na posedženje starych sokołow a našich funkcionarow nastupajo fiskulturnu a zlet w Praze prošu Tebje, zo by Ty zwołał sokołow, ja zwołam našich młodych - a to na 17. januar 1948 w 10 hodžinach do Domowinskeje posedźernje.“

Bratr Urban na to dnja 11. januara 1948 Pawolej Nedej zdžěli, zo bě zwěsćil na 120 wosobow, kiž běchu do 1933 člonoj Sokola. Zruđenju dyrbješe konstatac, zo běchu z něhdysich člonow „30 hač 50 procentow we wójnje spadali, a to zaso či najlěpsi“, mnozy so hišće z jatby nawróćili nje-

Měrcin Kerk ze skupiny načolnikow na kubljanju w Kulowje (1928/29)

běchu. Lister předsydy Domowiny připołožil M. Urban zapis jemu znatych sokołow a přispomni: „Sym pak w běhu toho tydženja na wšitkich 122 wosebičce pisał, zo so zhromadźizna 17. januara tutoho léta wotměwa.“ Kajke to přocowanje zahoriteho sokola Urbana, w tak čěžkim času so naprašować a potom wupósłać 122 listow! Skromnje Urban přispomni: „W Hornjej Łužicy po mojim zdaću njemōžeja wjac bratrow być, tak bych jich znał.“

Wo wuradźowanju 17. januara 1948 Nowa doba 21. januara wobšěrnje rozprawješe. Hnydom na 1. stronje pisaše hlowny redaktor-stary sokol Měrcin Nowak-Njechorński k prašenju „Wozrodzi-li so serbske čětozwočowanje?“ Mjenowaše drje najwadžnišu přičinu za to, zo njedōndze k wobnowjenju Sokola: „Dokelž bywachu němske čětozwočowanke a sportske zjednocenstwa stajnje lehnišća militarizma a imperializma, su dobyčerske mocy přečiwo nim z połnym prawom naložowale wosebje krute naprawy. ‚Kontrolna rada‘ w Berlinje je z wosebitym wukazom Němcam zakazała wšě zwočowanja wojskeho a połwojskeho raza, dale tež wutworjenje wosebitych čětozwočowanckich organizacijow we wjetšich rozměrach. Serbam jako němskim stačanam

wězo wuwzaćne prawo prizwolic njemōžachu.“ Wot politiskeje wyšnosće postajeny kurs njenamaka na zeńdženju 17. januara jenož přiřadowanje, ně, M. Nowak dyrbješe priznac, zo so „zdžěla tež kritisce rozjimowaše nowy směr čětozwočowanja“. Woneho 17. januara wutwori so po naměće Pawola Neda wosebity wuběrk, kiž mēješe přiřotować zajězd młodych Serbow na XI. wšosokołski zlet do Prahi. Mjez tym zo wuběrk pod nawodom Jana Meškanka (sekretarka bě Sonja Šajbic - džensa Dučmanowa) z wulkej prócu w Hornjej a Delnej Łužicy wustup w Praze přiřotowaše, přewzachu w februaru 1948 w Čěkosłowakskej komunisce móc. A dokelž na zleće masy K. Gottwaldej njehołdowachu, ale město toho wołachu „Njech je žiwy prezident Beneš!“ abo „Beneše my milujeme - Gottvalda pak vyhodime“ („Beneša my lubujemy - Gottwalda pak wuhnajemy“), započo so hišće w běhu zleća nadběh nowych mōcnarjow na čěski Sokol. Wumjetowachu jemu reakcionarny resp. nacionalistiski raz. A to wuskutkowa so sobu na sokołske pospyty we Łužicy. Bjez džiwa tuž, zo so w 4. zwjazku „Stawiznow Serbow“ ničo wo powójnskim přocowanju Serbskeho Sokola njepisaše, zo „Serbska protyka 1949“ jeničce tule sadu wozjewi: „Młodžina zarjadowa wulku wuprawu na sokołski zlet w Praze.“ Po zajědźe 227 rejwarjow a dalšich Serbow do Prahi^{xxxx} njewomjelkny w Serbach jenož sokołske hibanje, ale popuščil scyła narodne džěto mjez młodžinu.

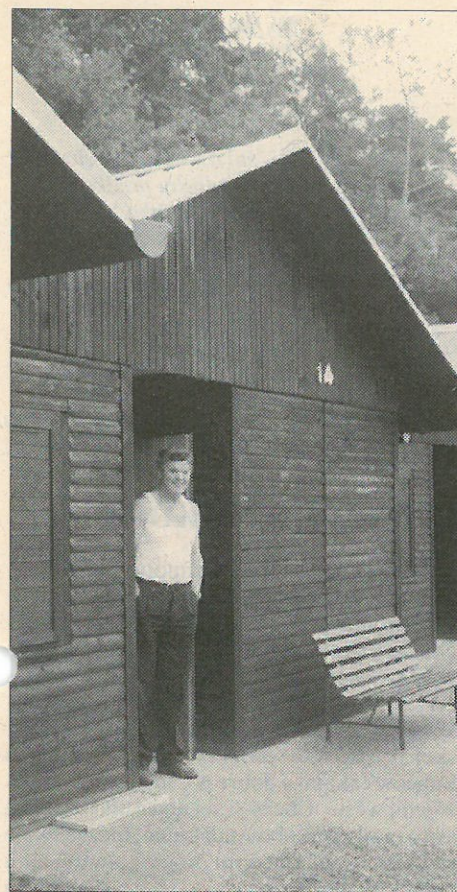
Zjimanje: Ani wjednistwo Domowiny ani načolnistwo Serbskeje młodžiny njezamōštej so wuwynic postajenjam sowjetskeje wobsadki. Tak njemōžeše so tež podpěrować přocowanje starych sokołow wo wozrodženje Serbskeho Sokola. Město toho wusměrješe so na sportowanje we wobłuku młodžinskih resp. Domowinskih skupin. Zabyć njesměmy na žadyn pad, zo běchu mnozy sokoljo we wójnje padnyli (kaž M. Urban pisaše, 30 do 50 procentow člonstwa) resp. njeběchu hišće ze zajeca domoj. A běchu tež špatne materielne wuměnjenja po wójnje (zničene wsy, hlōd, lědma narjady, njebě swěcy ani wuhla atd.). Mikławš Krawc

x Dokladnišo je L. Zahradnik w předženakomaj z 25.11. a 2.12.1994 wo zapiskach G. Justa rozprawjal.

xx Tute a wšě dalje žórta namakamy w SKA w rjedze „Domowina 7.1. A1 - 7.2. A,B,C“.

xxx Dokladnišo je wo tym pisał Ludwig Kola w nastawku „Tež my smy tam byli...“ w předženaku 24. junija 1994.

xxxx Nadrobnošće wo zjědźe w Praze mōžeće na příklad čitać w nastawkomaj „200 Serbow na stadionje stotysacow zahori štwórc miliona ludži“ (SN 2.9.1993 - awtor Franc Rajš) abo „Serbja 1948 w Praze“ (SN 22.4.1994 - awtor Mikławš Krawc)

Dodawk k zajědzej serbskeje wubranki do Čěskeje

Serbska sokołska wubranka w kopańcy přebywaše 29. a 30. junija w Owčarach pola Mělnika a wobdžěli so tam na turněrje. Hačrunjež wobsadźichu serbscy kopařo jenož 4. městno, bě zajězd do susodneho kraja poradzeny. Wo wuprawje je P. Šořta w Serbskich Nowinach 2. julija 1996 wobšěrnje rozprawjal, w slědowacym tuž jenož wobrazowe doškrabki.

Serbscy kopařo přenocowachu w campingu blisko hata. Rjane přebywanišće słuša jednocě Sokol Owčary. Stanywši z loža směje so na fotografa J. Cyž (cyle horjeka nalěwo). - Ze Šmitec busom z Radworja su sej serbscy kopařo do bliskosće Mělnika dojěli. Radlubje přewza M. Cyž „nošenje kōfra“ (cyle horjeka naprawo). - Do rozžoňowanja přepoda M. Krawc w mjenje Serbskeho Sokola hosćicelam dar a serbsku chorhojčku. Člonoj Sokola Owčary ze svojim předsydu A. Hadtbolecem (2. wotprawa) běchu so wuběrnje wo hosći z Łužicy starali (naprawo srjedza). - Serbska wubranka w Owčarach. Wotlěwa stej: H. Kral, B. Mječela, M. Kupka, M. Wornar, T. Domš, M. Wićaz, J. Mark, nazwočowar J. Macka, klečo wotlěwa: M. Žur, H. Šořta, T. Cyž, J. Čěsla, U. Macka (wobraz naprawo) Mikra/fota: J. Macka

